

1957

Seiklusi jahtimas

Tallinlane Anna Kaber sõitis 1957. aastal Tallinna Pedagoogilise Instituudi üliõpilasena uudismaale, et otsida seiklusi ja teenida raha.

Sõitu alustasime samast kohast Kopli kaubajaamas ja samasuguses kaubaveovagunitest ešelonis, nagu olin lapsena 1941. aasta juunis küüditatud põhja poole. Nüüd startisime lõbusate kärrarikaste noorte inimeste seltskonnaga lõuna poole. Vaguniuksed olid valla, oli söögi- ja metsapeatusi. Et ešelon tegi peatusi kaubajaamades, olid ka pesemised veerohked ja lõbusad. Kui jõudsim stepialadele, läks metsakatega vähe piinlikumaks, kuid see teosa oli juba lühem.

Ešelonist väljusime Põhja-Kasahstanis Toboli jaamas. Töögrupi, kuhu mina kuulusin, elupaigaks sai Kustanai oblasti Taranovski rajooni Kuibõševi kolhoos. Elasime kolhoosikeskuses Elisavetinka külas koolimajas. Küla asus vaikse vooluga laia Aiati jõe ääres.

Meid vormistati ajutisteks kolhoositööliseks ja palka saime väljateenitud tööpäevade eest. Ülemused ja normipäevade arvestajad olid brigadirid. Pälvisme kolhoosnike pahameele, sest ületasime päevanorme tavaliselt mitu korda. See

Anna sõitis uudismaale samasuguses kaubavagunis, nagu teda oli lapsena 1941. aastal Siberisse küüditatud. Foto on illustratiivne.

oli rikas kolhoos ja teenistus ületas oodatu.

Ei jäänud meil ära ka väikesed seiklused ega tutvumine ümbruskonnaga. Meie küla läbisid viljaveokallurid, nendega saime piisavalt liikuda. Meie lähedale ehitatati kaevanduslinna Rudnõi, Kustanai linnas töötasid TPI üliõpilased, viljakooramad veeti Tobolisse. Üle sai vaadatud ka lähim suurem asula Viktorovka, kus olid haigla ja pood ja turg. Kord mõõdusime külast, kus pidid asuma ohtlikud röövlid – mägilased tšetšeenid. Huvitavad olid

väiksemad stepikülad, mille läheduses polnud ühtki veekogu.

Oli töörohke, huvitav ja kasulik suvi, meie grupp jäi igati rahule. Meie, noored ja lõbusad, ei võinudki siis teada, et Rudnõi linna ja raudteed ehitasid GULAGi vangid konvoi valve all, et meie külast läbi sõitnud kallurite juhid olid vabakäiguvangid ja et peaaegu kogu tšetšeeni rahvas oli Stalini ajal mägedest oma kodudest stepi liivasele pinnale välja veetud. Aasta enne meid olevat lähikonna stepi vangilaagrist vabanevad viimane seal olnud eestlane.

Tallinna õppima, peetud palitu seljas

Sel aastal lõpetasin keskkooli ja asusin Tallinna edasi õppima, kirjutas H. R. Tallinnast.

«Klassijuhataja läks meil poole aasta pealt minema, ka õpilased vahetusid pidevalt. Elasime Lehtse turbaraba lähedal, kuhu tagakiusatud tulid ka kaugemalt pakku, kui oli vaja jälgi segada. Nii käis vaid ühe aasta meie klassis Sander Raus – ääretult tore poiss, kellest oleks saanud hea

näitleja, kui ta poleks läinud viinuskini nahka. Koolis käisin Tapal, nädalavahetustel tuli kodus koristada, pesu pesta, kartuleid võtta. Tänu sellele, et meil talu oli, ema meid, viit koolis käivat last, üldse ära elatas. Pärast keskkooli läksin õppima Tallinna kaubanduskooli, seljas Parra Liidi vana mantel, kaksikvennal polnud sedagi. Õppisin kokaks, mõtlesin, et töötan aasta-paar, aga sellest sai elukutse kogu eluks.»

Loo autor koos perekoer Sultani-ga, kes oli ärevatel aegadel talus turvamehe eest.

KUU ETTE

ÕNNEHETKED

Seriaali «Õnne 13» stsenaarist Andra Teede kergitab iga kuu saladusloori Morna linna elanikke ees ootavatelt sündmustelt.

Vargusloo paljastamise peatamiseks kaebab Anneli (Mairi Tikerpalu) oma kaitsjale Margnale, et kohalik konstaabel kiusab teda.

Torimi jalgealune köetakse kuumaks

Kõik, kellele Sonja julgeb rääkida, et tema ja Lepiku Salme on otsustanud lähenevaks koroonaviiruseks ja üldiseks paanikaks valmistuda, peavad neid lollakateks. Aga vana piirituseaja ja Salme juba teab, et kui kriis välja kuulutatakse, on tark see, kellel on koju varutud toitu ja vetsupaberit. Loomulikult võiks ka natuke napsu olla.

Jaanus heidab Allanile ette, et vanamees ei olnud eriti hea isa ja hoolis oma mossest rohkem kui lapsest. Tiina ja Maige uurivad aga maad, kust oleks lootust oma ellu natuke romantikat leida. Jah, isegi nende vanuses!

Priit Torim on endaga rahul, sest tema leitud Valgevene kunstikaupmees käibki Eestis ära ja kinnitab: Anneli varastas Vissi maali! Nüüd pole muud, kui rahvale tõde kuulutada. Probleem tuleb aga sealt, kust ei oska oodatagi – Anneli on nüüd Margna kaitse all. Kui preili oma suhkruissile ära kitub, et kohalik konstaabel teda kiusab, peab Torim võtma ette käigu tehasesse, kus tema jalgealune kuumaks köetakse.

Are otsustab Georgi juurde tagasi minna. Õigemini otsustab ta Georgi tagasi võtta, sest tegelikult oli ju Georg see, kes tema ukse taga aastaid kaapimas käis. Kui aga mees annab Are ootustele täiesti vastupidise vastuse, on muidugi nutt lahti.

Lugege raamatuid!

Kuigi raamatukogud on koroonaviiruse leviku tõkestamiseks suletud, on leitud ikkagi võimalusi, kuidas kirjavara lugejateni toimetada. Tallinnas Tõnismäel asuv Eesti Rahvusraamatukogu palub raamatud e-keskkonna ESTER vahendusel ette tellida. Kätte saab need raamatukapist, mis asub rahvusraamatukogu peasissekäigu ees, ja samuti ka rahvusraamatukogu fuajeest laua pealt nimeliste pakkidena. Mõlemad lahendused on inimkontaktivabad.

Paljud väiksemad raamatukogud hoiavad samuti lahti teeninduspunkte, kust saab ettetellitud raamatud välja tuua, järgides muidugi ohutusnõudeid.

Tallinna keskraamatukogu pakub aga võimalust kõigil Eesti inimestel lugeda tasuta nende e-raamatukogu ELLU teoseid. Selleks tuleb end kõigepealt veebipõhiselt selle raamatukogu lugejaks registreerida.

Talletage kriisiaja muljeid

Eesti Kirjandusmuuseum ja Ühendus Eesti Elulood kutsuvad inimesi pidama päevikut, kuhu võiks kirja panna eriolukorraga seoses tekkinud mõtteid ja tegemisi. Päevikus võiks mõtiskleda selle üle, kas ja kuidas on teie igapäevaelu võrreldes varasemaga muutunud. Näiteks analüüsida, millele pöörate võrreldes varasemaga rohkem ja millele vähem tähelepanu, millised

on teie suhted lähedaste ja sõpradega ning kas ja kuidas need muutuvad, millised on teie hirmud ja lootused. Kirja võib panna ka muutusi riigis ja maailmas, kuidas need mõjutavad teie igapäevaelu. Kõik eriolukorra päevikud või nende koopiad on hiljem oodatud Eesti Kirjandusmuuseumi Eesti Kultuuriloolisse Arhiivi. Need palutakse saata e-meilile elulood@kirmus.ee või postitada Vanemuise 42, Tartu 51003, märgusõnaga «Eriolukorra päevik».

Tehke virtuaalseid ekskursioone

Paljud Eesti ja ka välismaa muuseumid on oma veebilehtedele üles pannud virtuaaltuurid, mille abil saab inimene oma kodus arvuti taga tutvuda nende ruumide, kogude ja näitustega, klõpsates vaid sõrmega arvutihiirt.

Eesti muuseumide virtuaaltuuride kohta jagab infot ka kultuuriministeerium, kes on oma koduleheküljele pannud loetelu võimalustest eesti kultuuri nautimiseks eriolukorras. Kui lähete aadressile <https://www.kul.ee/et/kultuurkodus>, saate muuseumide alajaotuse all uurida näiteks loodusmuuseumi sisemust ja uudistada tervishoiumuuseumi saale. Samuti külastada Kuressaare linnust ning konnata Pärnu ja Viljandi muuseumimajas. Nimekirjas on veel palju võimalusi kultuurielamuste hankimiseks.